

כג:

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) [נקמת כד. א] (ב) ג'ל
והמדין. (ג) כ"ב קט"ו:
(ד) רש"י מח"ג, (ה) ג'ל
מחבריו. (ו) פסוקים כאלה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כב וכו'
על בת ראשונה:
(ב) ד"ה אף מחוקק וכו'
היינו דלמך לפי לשון
ראשון ר' מאיר לכוון
(ג) רש"י ד"ה ויבטן וכו'
מלך דלמך לר"ך לברר
היינו:

ואמר רב דימי. הא דקמיני נאמן עלי אנא כגון דקבליה עליה
בחד דיין ויש שנים כשרין עמו ואפילו הכי כיון דפסול מדאורייתא
מזי הדר ביה הכא נמי כיון דחד למנומן לא מתכשר מזי הדר ביה:
אלמא דווקא קמיני. מדשני במילתיה דדביינין נקט לשון יחיד ובעדים

והדרא קושיין לדוכתא והא עדים
כמומחין דמו: א"ר אלעזר. סיפא
גבי עדים צבא הוא ואמר לפוסלן
הווי להו כתי דמסחדי אפסולה
ומהימני ודיינין בערכלות שבכורא
כדאוקימנא ולא פסול ממש קאמר
אלא בעינא כי דינא מעליא: **נוגע**
בעדו הוא. האי בעל דין דמשום
דלא לטעוד עליה קחא למיפסליה:
שקרא עליו ערער. בעל דין אומר
לפנינו על מה הוא פסול ויש אחר
עמו: **ערער**. שמך של פסול:
דגולגותא. מעמד עניו הוא ואחר
שגזון הוא: **נוגע בעדו** הוא.
משום דלא נסקיד עליה קאמר:
דפגס משפחה. עבד הוא ממשפחה
עבד שלא נסתמרה קחא ופסול הוא
ומשפחה: **אמשפחה קמסדי**. ולא
משום האי לחודיה מסדי הלכך
סקדומא אחרינא הוא ולא כנוגע
בעדות דמי: **מחלוקת בימי**
עדים. שאמר בעל דין בפניו יש לי
שמי כימי עדים בדבר זה הביא את
ראשונה ועמד הלוי ואחר ואמר
פסולין הן דהשתא לאו כנוגע בעדות
הוא שפיר אמר מלה שיש לו את
אחרת ואם ביקש ולא מצא יפסיד
דקסבר ר"מ לר"ך בעל דין לנדר
ולהעמיד על האמת כל דבריו שטען
כבית דין ומיפסלי אף לעדות
אחרות ואם ביקש ומצא את אחרת
כשירה אף ע"פ שראשונה נפסלה הרי
צירר דבריו שאמר להניאס והביא
והוא לא דק דסבור שכשרים היו:
ורבנן סברי אין לר"ך לנדר. ויכול
לומר אין לי עוד ומצא זה נוגע
בעדותו הוא ולא מיפסלי אפי' בעדות
זו: **נמצא כם שניה קרובין** או

ואמר רב דימי כגון דקבליה בחד.
דבר דימי ויש לומר דלא לאו דרב דימי לא היה קשאי
ליה תנינא דלא מהתם ה"א דמיירי דקביל עליה כבי מרי דהוי מרתי
לרעותא והתם קאמר ר"מ דיכול לחזור בו ומשום
אמר רבי מאיר דיכול לחזור בו ומשום
הכי מייתי מילתיה דרב דימי דקא'
משמע לן דלפילו כדחא ריעותא קאמר
ר' מאיר יכול לחזור בו וקא מקשי

ספיר תנינא:
ורבנן סברי צריך לברר. ה"ג
הקונטרס ללשון אחרון
דרבנן סברי לר"ך לנדר כ"ו אם
יאמר אדם כנ"ד אפי' כ"י דימי
פסולים זה לא יגבה חובו בעדים
עדים כשרים לר"ך לנדר דבריו
והביא שמי כימי עדים כשרים ואם
לא הביאם כשרים יפסיד הלכך אינו
יכול לפסול הראשונים שאם הראשונים
פסולים זה לא יגבה חובו בעדים
אחרונים שר"ך לנדר ולהביא כולם
כשרים וקשה לר"מ דכ"פ גט פשוט
(כ"ב קט: ושם) משמע דלפילו מאן
דלמך לר"ך (א) היינו לתמילה יאמרו
לו כ"ד נדר דנר"ך אצל מכל מקום
אם אין יכול לנדר נכך לא יפסיד
ונראה לר"מ כפ"ה ללשון ראשון
ר"מ סבר לר"ך לנדר הלכך יכול
לפסול הראשונים לפי שלא יפסיד
שום נדר אם הראשונים פסולין לפי
דמסתמא לנא עשה מה שצ"ד יוה
עליו וא"כ לא יפסיד לפסול הראשונים
שמחייבים העדות נשאר:
גלולה

ח א ב טו"ט"ח י"ח ט"י
ט"ז
ג א מ"י ספ"ו ח"ל טו"ט
ה"לס א סג עש"ן ט"ז
טו"ט"ח י"ח ט"י ט"ז ספ"ף
ז

רבינו חננאל

כבי חרי. ואקשינן איני
בכח מרקתי רישא רינו
ויספא עירוי אלמא רינו
דווקא קמי נגדחא זה
הפירוק וחורני אלא מתני'
כגון שפסיד בעל דין
התובע הוא ואתו על
משפחה של עדים הללו
שון פסולי משפחה
עבדים הרין ירוע שהעבד
פסול לעדות הוא ר' מאיר
סבר אמשפחה קא מסדי
ובגין הווי מילתין פסלי
ורבנן סברי האי בעל דין
נוגע בעדותו הוא ואי
מכירא ראייה בעידם אחרים
ולחיי הוא שון קרובים
או פסולין שפיר ואם לאו
היה הן שפיר ואין יכול
לפסול כי אתא רב דימי
אמר מחלוקת ר' מאיר
והתמים בשתי כתי עדים
דר' [מאיר] סבר צריך
הענין ראייה ואתו לברר שזו
התת כן עירוי אלא נמצא
פסולין ויבא להגיש התת
האחרת ויול התובע לומר
לו כבי כעת שבירות
התת האחרת כאילו כשלת
(מערות) [עדות] זו כשלת
והי יכול לפסולן שאמר
דר' מאיר. והתמים סבר
אם בטלה עדות התת
הראשונה מניש התת
השניה ושפיר דמי כי לא
כשלת מחילה. אבל כיון
שהתחלה אין שם אלא את
אחת דבר הכל אין יכול
לפסולן וכן אם נמצאת את
שניה קרובין או פסולין
מחייבת העדות כבת
הראשונה שכבר העידו
ואמרין לימא ר' מאיר
והתמים כפלגנא דר'
ורבנן ספ"ג פליגי ר' כר'
מאיר והתמים כרשב"ג
דתיא הבא לידון בשטר
ובחוקה ידון בשטר דבר
ר' רשב"ג אומר אף
בחוקה. וק"ל רבצ"ך
לברר פליגי ר' סבר צריך
לברר ויבין שבא לידון
בשטר ויבין כי בשטר
זה תביעתו ונמצא החוקה.
פסול כשלת גם החוקה.
ורשב"ג סבר אם נפסל
השטר מניש עדי החוקה
ומעמידן הקרקע בידו
הרתיא לו הכא בשתי כתי
עדים אפילו ר' התמים
סבירא ליה דלא אמר ר'
אלא בחוקה כי חוקה
מכח שטרא קא תתיא
והשטר הוא עיקר והחוקה
אינה מועלת כלום אם
אבד השטר. וכיון שנפסל
העיקר בטלה החוקה
הבאה מכחו אבל בשתי
כתי עדים רתיא לאו מכח
דני קאמו אפי' ר' מודה
דאין צריך לברר התמים
התמים כתי כוליה
התמים וצריך עיון.
הא דגרסינן בגט פשוט
אמר רב גידל אמר רב

הראשונים איכא דאמרי אמר רב
בפלוגתא דרבי ורבן שמעון בן
בבוחוקה ידון בשטר דרבי רבי רשב"ג
בשטר אלא אימא אף בחוקה וק"ל
כ"ע לא פליגי כי פליגי א"ר רב
רבי התם אלא בחוקה דמכח שטרא
אחריני קאתו אפילו רבי מודה דא"צ
לברר כי אתא רבין אמר רבי יוחנן רישא
בעדים

פסולין. ע"י עדים גמורים מהו לרי מאיר מי אמרין השתא ודאי נוגע בעדותו הוא דאין לחזירו כתי אחרת כשרה או דילמא מעיקרא
מיהא כי אסקיד בעל דין ואחר עמו אקמאי למיפסלינו לאו נוגע בעדותו הוא דאכתי לא אשתמחא כתי שנייה פסולין. הכי גרסינן
לה כמו שפירשתי. ולא נהירא חדא דאין זה צירור דברים לרי מאיר הואיל וכת האמת נפסלין ועדיין נוגע בעדותו הוא ועוד
דאי נמי הו צירור דברים כהכי נוגע בעדותו הוא דאם לא נמצא כתי אחרת כשרה אלא כתי פסולה נמצא מפקסיד פסול של ראשונים
דאי לא נפסלו ראשונים היה מוציא ממונו על פיהם ודבריו נגדרין ע"י שניה ואע"פ פסולין ועכשיו הוא מפקסיד. הלכך אומר
אני דגרסינן הכי והוא עיקר דר"מ סבר א"י לנדר זה שאמר להביא שמי כימי עדים והביאם ונפסלו אין נכך כלום שא"י
לנדר דבריו ודיו כתי אמת הכשרין ואלו נפסלין לעדות אחרת ע"פ בעל דין ואחר דאינו נוגע בעדותו ורבנן סברי לר"ך לנדר ונמצא
זה נוגע בעדותו ולא מפקסיד נמצאת כתי שניה קרובין או פסולין לרי מאיר מהו נהי דא"י לנדר מ"מ עכשיו אין כאן עדות וה"ל נוגע
בעדותו למפרע או דילמא כי אסקיד מיהא לאו נוגע בעדותו הוא דאכתי לא נמצא כתי שנייה פסולה: **כבר העידו הראשונים**. (א) (ב) (כ)
ראשונה) כשנמצאת כתי שניה פסולה כבר נתקבלה כשכרת עדותן של אלו המעדין על הפסול ועדיין לא היה נוגע בעדותו ומאחר שנתקבלה
כשכר נאמנין לפסול את הראשונים. ל"א כבר העידו הראשונים כתי ראשונה שהעידו בעדותן של בעלי דינין ומיהימני דכיון דשניה
פסולה תו לא מפקסדי קמאי דה"ל נוגע בעדותו. ולשון ראשון נראה מדנקט כה"י לישא כבר העידו: **הבא לידון בשטר ובחוקה**. מחזיק
בקרקע ואמר לו חזירו מה לך בבאן ואל' אתה מכרתו לי והלמתיא שני חוקה ועדיין שטר מכירה בידי ידון בשטר על כרחו לר"ך
להביא השטר ויבדר דבריו ואם לא מצא שטר יפסיד דלא מהניא ליה חוקה ואע"פ דחוקה במקום שטר קיימא כדאמרי רבנן (ג"כ כ"ט.) עד תלת
שנין מודהר איניש בשטר עפי לא מודהר האי כיון דלמך ישנו בידי לר"ך לנדר: **ידון בחוקה**. משמע על כרחו יביא עדי חוקה ושטר לא
מהני. להכי פריך בחוקה ולא בשטר והא שטר עיקר ראייה הוא וכיון דיש לו שטר אין בחוקה אפי' משום צירור דברים דנמקום שטר לא הוצרכה
חוקה דהיא גופא לא איתא אלא מכח השטר דלמך על ידי השטר החוקתי בו ואזכ ממני לאחר ג' שנים: **אף בחוקה**. בלחיה מהן שיראה ואם
יש לו עדי חוקה א"י לנדר דבריו על השטר והיינו דלמך (ט) ר' מאיר כרבי ורבנן כר' שמעון: אפי' תימא רבנן כרבי סבירא להו דעד כאן
לא קאמר רבי הכס לר"ך לנדר אלא משום דחוקה לאו עיקר ראייה הוא דמכח השטר הוא דאיתא דאי היה עדין כרישא החוקתי בה מעגמי
ישנו בידי לר"ך לנדר אלא אמר יש לי ג' כימי עדי' והביא אמת כיון דהני לאו מכח הני אמו א"י לנדר דבריו ולחזור אחר כתי שניה. וללשונה בנרא
ה"ק אפי' תימא תרתייהו אליבא דרבי פליגי ור"מ אמר לך אנא דלמך אפי' לרבי ומשום דהלכה כרבי אסמכדריהו מהדרין לאקומא לפלוגתייהו אליביה:

בעדים